

Poljoprivredne
Savetodavne i
Stručne Službe
Srbije

Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede
Republike Srbije

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КОСОВСКА МИТРОВИЦА ДОО
КОСОВСКА МИТРОВИЦА**

УЛ.НЕМАЊИНА БР.48,

38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА

ТЕЛ. 028/497-031, ТЕЛ/ФАКС 028/497-044

Е-МАИЛ: pskmmmts@mtsdoos.com

САЈТ: psss.rs

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број 160 бесплатан примерак МАРТ 2025.

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Саветодавци ПССС Косовска Митровица ДОО :

Ратарство– повртарство

Небојша Божовић 064/8435593

Сточарство

Косовка Јакшић 064/8435591

Здравко Добрић 064/8435590

Заштита биља

Александар Здравковић 064/8435594

САДРЖАЈ:

Сетва кукуруза	1
Исхрана гусака	2
Поступак са крвама пре, за време и после муже	4
Шљивина ваш коврџалица	6

СЕТВА КУКУРУЗА

Да би сетва кукуруза била успешна треба обратити пажњу на: **избор хибрида, време сетве, густину и дубину сетве.**

Сетва кукуруза у нашим условима почеће од петнаестог априла и трајаће до краја прве декаде маја месеца. Сетва кукуруза али и осталих усева је изузетно значајна агротехничка мера којој се мора посветити довољно пажње. Наиме грешке учињене у сетви било којег усева најчешће се не могу надокнадити у потпуности већ само делимично. Уколико су пре сетве све агротехничке мере и операције квалитетно и ваљано обављене онда је огромна штета да сетва не успе или да успех у сетви буде само делимичан. Тада су сав предходни рад и труд уз финансира улагања умногоме обезвређени.

Приликом сетве треба обратити пажњу на следеће чиниоце:

-Први је избор хибрида

У сарадњи са нашом службом на терену треба одабрати прави хибрид за дато агроколошко подручје.

На основу већег броја огледа, искуства произвођача, величини њиве потребно је одабрати два или више хибрида за дате климатске и земљишне услове. Никад не треба гајити један хибрид посебно на већој површини из више разлога.

Познато је да један хибрид не може

задовољити све услове који се за њега постављају тј. нема правог хибрида за све парцеле и производњу кукуруза.

У свакој врећи семе хибрида мора имати клијавост изнад 90% и високу енергију клијања.

Правилно одабран хибрид и одличан квалитет семена су сигурна гаранција високе и стабилне производње кукуруза уз већ повољне агроколошке услове и висок ниво агротехничких мера.

Наиме има хибрида који за формирање високих приноса траже све мере у оптимуму и хибрида који дају задовољавајуће приносе и у екстезивнијим условима производње где се посебно истичу домаћи хибриди створени у агроколошким условима наше земље боље прилагођени нашим климатским и земљишним условима.

-Други важан чиниоц је време сетве. Уобичајно време сетве код нас јесте када је температура земљишта на дубини до 10 cm 8-10 степени целзијуса, или 10-12 степени целзијуса на дубини од 5-6 cm. Ове граничне вредности сматрају се оптималним. Биолошки минимум клијања и ницања кукуруза је 8 степени целзијуса. Временски период за већину хибрида од 15 априла до 5-ог маја сматра се оптималним.

-Трећи важан чиниоц је густина сетве. Грешке учињене у избору хибрида и густини сетве најчешће се скупо плаћају. Густина сетве зависи од хибрида, времена сетве, плодности примењених агротехничких мера, затим суше, примене наводњавања и др. У сваком случају са густином сетве не треба претеривати уколико нису обезбеђени оптимални услови. Новије генерације хибрида боље подносе сушу од предходних.

У односу на оптималан број биљака по хектару теоретски исејан број зрна треба повећати за 5.000 због штетних болести, разних остећења, клијавости семена и др. На посним недовољно припремљеним њивама где је агротехника слабија број биљака по хектару смањити за 10-15 %.

-Четврти важан чиниоц је дубина сетве. Дубина сетве је прилагођена особинама земљишта и честим променама времена може бити узрок неуспеха. На топлом проветреном, добро припремљеном земљишту, посејан у оптималном року кукуруз брзо нице за седам, осам до десет дана.

На влажним, хладним, тешким и недовољно

припремљеним њивама кукуруз споро, неједнако и тешко niche за 15-20 дана што доводи до малог броја биљака. По правилу оптимална дубина сетве за раније рокове износи 6-8cm и за лака песковита земљишта где кукуруз може страдати због суше. На глиновитим тешким земљиштима касније сетве оптимална дубина 5-6cm понекад и 4-5 cm.

Уколико се очекује суво време треба сејати дубље и обрнуто али не треба ни претеривати. Кукуруз посејан на дубини 10 cm и више споро и тешко niche.

Исувише плитко посејани кукуруз страда од суше уколико нема влаге и зато у сушним подручјима ваљање као агромера делује ефикасно тј. повећава контакт семена са земљиштем и на тај начин подстиче ницање.

**Саветодавац ратарства и повртарства
Небојша Божовић**

ИСХРАНА ГУСАКА

Гуске су веома издржљиве и отпорне на различите болести. Као изразито пашна животиња гуска можа живети готово искључиво од добре паше. Захваљујући овоме, у току летњег периода, исхрана гусака се може заснивати на паши уз додатак мање количине смеше концентрата на бази житарица (јечам, овас, кукуруз), чија количина зависи од количине и квалитета паше. У том случају треба водити рачуна да висина биљака не прелази 10cm. Исхрана је потпуна ако је зелена маса састављена од легуминоза и слатких трава.

У зимском периоду поред зрна житарица гускама треба обезбедити и ситно сечену сточну репу и мркву, као и одређену количину силаже.

Исхрана гусака носиља – за исхрану ове категорије гусака је карактеристично да постоје три физиолошке фазе: период без ношења, припрема за ношење и период ношења. То значи да гуске имају сезонско ношење. Гуске у време ношења и лежења јаја треба хранити са смешама концентрата за кокоши носиље, уз укључивање кабасте хране.

И у припремном периоду потребно је хранити гуске са концентрованом храном и одређеном количином кабасте хране. Од исхране гусака у овом периоду зависи каснија носивост и квалитет јаја. Са друге стране, исхрану гусака које не носе јаја треба засновати углавном, на паши, уз мањи додатак зрнастих хранива. Дневна количина концентрата по једној гуски треба да се креће од 100 – 150gr.

Исхрану гушчића у првим недељама живота неопходно је ускладити са интензитетом пораста.

У току првих 60 дана гуске имају веома брз пораст, тако да за 60 дана достижу телесну масу од 3,0 – 3,5kg.

За исхрану гушчића у прве три недеље треба користити смеше концентрата за ћуриће, са око 18% сирових протеина. У старости од 3 – 6 недеља гушчиће треба хранити смешом концентрата са садржајем протеина од око 16%. Задовољавајући резултати, такође, се могу постићи и исхраном са смешом концентрата, уз извесну количину зелене хране. Уз постепено привикавање на пашу, гушчићи са 8 недеља старости могу подмиривати највећи део својих потреба са пашом.

-Први

Због интензивног пораста препоручује се што чешћа (5-6 пута у току дана) исхрана гушчића у првим данима живота. Исхрана пелетираном храном је у предности над брашнастом храном. При коришћењу брашнасте хране ову редовно треба квасити са водом. За интензиван тов гушчића препоручује се употреба комплетних смеша концентрата. Могу се користити две посебне смеше концентрата: прва за прве три недеље и друга за период од треће до седме недеље.

Са оваквим програмом исхране гушчићи већ са седам недеља старости могу остварити телесну масу од 4 до 4,5 kg. При томе се може остварити и веома повољна конверзија хране од 2,5 до 3,0kg прираста.

Тов гусака – тов младих гусака се може поделити у два периода.

У току првог или почетног периода гуске се држе на пашњаку и хране са зеленом храном.

У другом периоду се постепено прелази на исхрану са смешама концентрата, тако да у последњих 30 дана това хране се са смешом по вољи.

За тов одраслих гусака користе се животиње које су излучене из приплода, тако да је ово, због тога, у основи, масни тов гусака. За разлику од младих за тов одраслих гусака се користе претежно енергетски богата хранива, односно кукуруз. Кљукљње гусака омогућава добијање масне јетре, веома вредног и цењеног производа у исхрани људи.

Пре почетка исхране са концентрованом храном гуске се одређено време интензивно хране са зеленом и другом кабастом храном, како би дошло до проширења запремине органа за варење. Након тога гуске се хране са навлаженим зрном кукуруза.

Да би животиње конзумирале што већу количину хране, натопљеном зрну од кукуруза се додаје мала количина масти и соли.

На почетку това гуске могу у току једнога дана конзумирати 200 до 300gr кукуруза, док касније ова количина достиже и 1000gr. У овако товљених гусака може се достићи тежина јетре од 700 до 1000gr.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

ПОСТУПАК СА КРАВАМА ПРЕ, ЗА ВРЕМЕ И ПОСЛЕ МУЖЕ

За правилну мужу крава треба обезбедити посебне услове. То се пре свега односи на хигијену у стаји. Мужу треба обављати у чистој, проветреној просторији, без обзира дали је то стаја или измузиште. Просторију треба почистити бар сат времена пре муже, како би прашина могла да се слегне до почетка муже. Ово се посебно односи на ручну мужу, јер је тада контаминација млека преко ваздуха велика. Лако је доказано да храњење крава током муже повећава принос млека, није препоручено хранити грла кабастом и другом храном која утиче на подизање прашине у објекту док је мужа у току.

Мужу треба обављати само на сувом и чистом вимену. Непосредно пред мужу крава се одређеним поступком мора припремити. То подразумева благ поступак са грлом, без вике и буке.

Прање вимена се обавља млаком водом 38°C. Пожељно је да вода за прање садржи дезинфекционо средство, што спречава преношење штетних микроорганизама са болесне на здраву четврт вимена. Постоји неколико начина прања и дезинфекције вимена пре муже.

Суво прање вимена углавном се обавља папирним или крпеним убрусима за једнократну или виšekратну употребу.

Влажно прање вимена може бити са водом без сушења, са водом након чега се виме брише (суши), и са дезинфекционим средством након чега следи брисање вимена.

Млеко садржи већи број бактерија ако се сисе и виме не осуше брисањем након влажног прања. Потребно је за сваку краву користити посебан убрус, који се после муже перу у машини за прање веша.

Влажне сисе су непожељне из више разлога : ако је температура у стаји ниска кожа вимена може да испуца. Осим тога, ако се обавља машинска мужа, заостала вода на сисама може да доспе до млека. Задатак прања и дезинфекције јесте одржавање хигијене вимена ради добијања здравствено исправног и квалитетног млека као и подстицање условног рефлекса ради измузања целокупне количине млека.

Пре почетка муже, музач је дужан да испита прве млазове млека ручном мужом у специјалну посуду са дуплим црним дном, посебно из сваке четврти вимена и тако може утврдити дали је оно изгледом промењено у односу на здраво млеко које треба да је непрозирне беле до жућкаст – беле боје, својственог мириса и укуса, течно и без угрушака. Први млазеви се никако не смеју измустити на под, јер ће у случају да је виме заражено допринети контаминацији простирке, а тиме повећати могућност да се микроорганизми преносу на здраву четврт вимена.

Припрема вимена прање и брисање не сме да траје дуже од једног минута и након тога треба приступити мужи, у супротном добиће се мања количина млека, млеко са мањим садржајем млечне масти, а повећаће се могућност појаве упале вимена услед задржавања одређене количине млека до наредне муже.

Процес пражњења вимена траје у просеку од четири до седам минута. Трајање муже зависи од количине млека у вимену и поступком припреме краве непосредно пред мужу. Благ поступак са кравом је обавезан, јер у супротном може доћи до спречавања дејства окситоцина, а тиме и од смањења количине намуженог млека.

Мужа се ближи крају када опадне проток млека из сиса. Када се више не може нормалним начоном муже добити млеко из вимена приступа се измузавању. Циљ овог поступка је да се заостало у млечним каналима допреми до цистерне млечне жлезде, одакле се може измустити. Руком се високо према горе обухвати база вимена те се покретима према сиси млеко потискује у цистерну млечне жлезде. На овај начин се добија

већа количина млека чији је квалитет побољшан, јер је оно знатно богатије млечном машћу.

Сисни канал након престанка млека, остаје отворен око шездесет минута. Ако би помужена крава у том периоду легла на лежиште, могло би доћи до контаминације сисног канала бактеријама.

Због тога се прибегава храњење крава након муже, јер ће у том случају оне остати у стајаћем положају. На тај начин се спречава инвазија микроорганизама у сисни канал, до чега би вероватно дошло ако би грла легла убрзо након муже.

Саветодавац сточарства Здравко Добрић

ШЉИВИНА ВАШ КОВРЦАЛИЦА (*Brachycaudus helichrysi* Kalt.)

Шљивина ваш коврцалица је широко распрострањена у Европи. У првом делу пролећа, честа је и опасна штеточина шљива, укључујући украсне врсте из рода *Prunus*. Током другог дела пролећа и у лето, среће се на сунцокрету, артичоки, першуну, целеру, врстама родова *Cineraria*, *Aster* и *Vinca*, незаборавку (*Myosotis*), хризантемама, хајдучкој трави и низу других гајених и спонтаних биљака. Може да учествује у преношењу скоро 10 биљних вируса.

Бескрилна женка је овална, жућкасто зелена, дуга 1,4-2,0 mm. Ларва је исте боје, мања. Крилате женке су дуге 1,3-1,8 mm, имају црну главу и груди, а трбух тамно зелен, са црном мрљом на леђима. Спада у хетероецичне врсте, са потпуним развићем. Има више генерација годишње (10-16), презимљавају јаја (сјајно црна, издужено овална) на зимским домаћинима (шљива, трношљива, трњина и сл.). Већ у марту пиле се женке оснивачице (свака рађа око 40 ларви), које се задржавају на шљивама (*Prunus*) током знатног дела пролећа (кроз 3-5 генерација), сишући сокове из пупољака младог лишћа (проузрокујући његово коврцање). Крилате јединке се током маја расељавају на летње домаћине, у првом реду на сунцокрет, артичоке и украсне биљке из фам. *Asteraceae*, нпр. хризантеме, *Aster*, *Cineraria* и сличне.

Штете наносе исисавањем биљних сокова из млађег, вршног лишћа, као и из цветних пупољака и цветова. Услед тога, долази до појаве хлоротичних жућкастих пега и коврцања према унутрашњој страни лиске, односно нагоре, п а

биљке мање или више заостају у порасту и дају смањен принос. На украсним биљкама долази до увенућа, па и сушења пупољака и цветова.

Повољни услови за развиће партеногенетских генерација су температуре 22-26°C и релативна влажност ваздуха 70-80%. Женке рађају од 40-110 ларви. Густина популације достиже максимум у јуну, а затим се нагло смањује, услед тога што биљке постају мање погодне за исхрану ваши, као и због повећања температуре, смањења релативне влажности ваздуха и због нарастања бројности предатора (ларве бубамара, осоликих мува и златооке). Зато крилате јединке прелећу на друге, млађе биљке, које пружају боље услове за исхрану, а у јесен се враћају на зимске домаћине, где од октобра до првих мразева полажу јаја у основу пупољака млађих гранича. Среће се и слична врста *Brachycaudus cardui* L., која је позната као штеточина артичоке, али и украсних биљака, посебно *Senecio cineraria*, а може се наћи и на чкаљу (*Carduus*), паламиди (*Cirsium*) и камилици (*Matricaria*).

Примарни домаћини и ове ваши су различите шљиве, кајсија и бресква, на којима презимљава и на којима је опасна штеточина у првом делу пролећа. Бескрилне јединке су дуге 1,8-2,5 mm, зелене до сјајно смеђе црне, са црним сифонима. У циљу сузбијања шљивине ваши коврцалице могу се употребити и хемијски препарати на бази активне материје acetamiprid, deltamethrin и др.

Саветодавац заштите биља Александар Здравковић

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА КВАНТАШКЕ
ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД 17.03.2025-23.03.2025**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица. мере (кг/дин)			
Орах (очишћен)	900	-	-
Јабука (остала)	150	90	100
Крушка (остала)	200	200	250
Банана	190	190	175
Грожђе бело	510	-	-
Мандарина	170	170	180
Киви	280	200	220
Поморанца	170	150	170
Лимун	150	150	170
Шљива сува	350	-	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД 17.03.2025-23.03.2025.**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Орах (очишћен)	1100	1100	800
Јабука (остала)	250	150	140
Крушка (остала)	300	300	300
Банана	200	200	200
Грожђе бело	700	-	-
Мандарина	250	200	220
Киви	350	150	250
Поморанца	200	200	200
Лимун	200	200	200
Шљива сува	600	500	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ПОВРЋА ЗЕЛЕНЕ
ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД 17.03.2025-23.03.2025**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Краставац (салатни)	180	200	160
Кромпир млад	500	-	-
Боранија	-	-	-
Паприка (остала)	420	-	400
Лук црни	70	60	60
Парадајз	230	250	220
Пасуљ (бели)	360	350	-
Шаргарепа	80	70	70
Купус	150	150	170
Тиквице	230	200	200

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ПОВРЋА ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ
ЗА ПЕРИОД 17.03.2025-23.03.2025**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Краставац (салатни)	300	300	250
Кромпир	400	-	-
Боранија	1000	-	-
Паприка (остала)	600	500	550
Лук црни	200	100	100
Парадајз	400	350	350
Пасуљ (бели)	600	450	430
Шаргарепа	150	150	100
Купус	250	250	250
Тиквице	300	300	300

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА
ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД ОД 17.03.2025-
23.03.2025.**

Јединица	Тежина	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Јагњад	Све тежине	све	-	500	480
Јарад	Све	све	-	520	-
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све	-	-	-
Бикови	>500	СМ	370	375	390
Козе	Све	све	-	-	-
Крава за клање	Све	СМ	-	200	-
Крмаче за клање	>130	све	-	120	-
Овца	Све	све	-	180	-
Прасад	16-25кг	све	-	300	320
Телад	80-160 кг	СМ	-	700	-
Товљеници	80-120кг	све	160	160	-
Товљеници	>120	све	-	140	-
Шиљезад	Све	све	-	-	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ
ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД ОД
17.03.2025-23.03.2025.**

Јединица мере	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	30	-	-
Пшеница	-	-	-
Сточни јечам	-	-	-

У првом кварталу 2025. године ПССС Косовска Митровица Д.О.О. је на сајту www.agroponuda.com до издавања овог билтена објавила 10 агропонууда: из области ратарства и повртарства 7, и 3 из области сточарства.

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

www.stips.minpolj.gov.rs

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Издаје: Пољопривредна саветодавна и стручна служба Косовска Митровица д.о.о. Косовска

Митровица Адреса: Улица Немањина 48, 38220 Косовска Митровица

Тел/Факс: 028/497-044 028/497-031

Е маил: pskmmmts@mtsdo.com

**МАПА ПОДРУЧЈА НА КОМЕ СЕ ОБАВЉАЈУ САВЕТОДАВНИ ПОСЛОВИ ПССС КОСОВСКА
МИТРОВИЦА ДОО КОСОВСКА МИТРОВИЦА**

